

Stödrätter

För varje hektar mark som du vill ha gårdsstöd för måste du ha en stödrätt. Behöver du fler stödrätter kan du köpa eller hyra dem från andra lantbrukare. Vissa grupper av lantbrukare kan söka stödrätter ur den nationella reserven.

Det här är stödrätter

En stödrätt är en slags värdehandling som ger dig rätt att få gårdsstöd. För varje hektar mark som du vill ha gårdsstöd för måste du ha 1 stödrätt.

Stödrätterna gäller för all typ av jordbruksmark som är godkänd för gårdsstöd. De är inte knutna till ett visst skifte. Det gäller bara att du har lika många stödrätter som antal hektar mark som du vill ha gårdsstöd för.

För att kunna få gårdsstöd måste du ha minst 4 hektar jordbruksmark och stödrätter för minst 4 hektar. Det ska du redovisa i din SAM-ansökan senast den 8 april.

Hur mycket gårdsstöd du får för din mark beror på värdet på dina stödrätter.

Stödrätternas värde

En stödrätt är värd 129,82 euro. Stödrätternas värde har tidigare varierat, men från och med år 2020 är alla stödrätter i Sverige lika mycket värda.

Du kan se värdet på dina stödrätter på Mina sidor och i SAM Internet.

Stödrätterna är inte knutna till viss mark eller region

Stödrätter är inte knutna till en viss mark och förs därför inte över automatiskt när marken byter lantbrukare. Du måste själv se till att stödrätterna förs över separat.

Om du tar över mark från någon annan och vill söka gårdsstöd för marken kan den person du tar över marken från föra över stödrätter till dig. På samma sätt kan du föra över stödrätter om någon tar över den mark du brukar.

Stödrätterna är inte heller knutna till någon region. Det går alltså att föra över stödrätter mellan lantbrukare överallt i landet.

Du måste använda alla dina stödrätter vartannat år

Du måste få gårdsstöd utbetalt för alla dina stödrätter minst en gång vartannat år för att få behålla dem. Om du har ett överskott av stödrätter 2 år i rad drar Jordbruksverket in överskottet. I första hand drar vi in de stödrätter som du äger. Det är inte längre möjligt att behålla stödrätter genom att ändra ordningen på dem i SAM Internet.

Exempel på när stödrätter kan dras in

En lantbrukare har 15 stödrätter 2019 och får gårdsstöd för 10 hektar. Överskottet för 2019 blir 5 stödrätter. 2020 utökar lantbrukaren sin ansökan med 3 hektar och skaffar inga nya stödrätter. Lantbrukaren har 15 stödrätter och får gårdsstöd för 13 hektar 2020. Överskottet 2020 blir 2 stödrätter och Jordbruksverket drar då in de 2 stödrätter som har lägst värde.

Föra över stödrätter

Det är fri handel med stödrätter. Behöver du stödrätter kan du köpa eller hyra dem från andra lantbrukare. Du kan vända dig direkt till en annan lantbrukare, en konsult eller en stödrättsförmedling. Det är lantbrukarna själva som ska komma överens om villkoren för vem som får använda stödrätterna.

Lantbrukare kan föra över stödrätter mellan varandra på olika sätt:

- Köpa och sälja stödrätter. Det är fri handel med stödrätter. Det innebär att handeln sker direkt mellan lantbrukarna.
- Hyra eller hyra ut stödrätter. Det får bara vara 2 parter inblandande, en lantbrukare som hyr ut och en lantbrukare som hyr stödrätterna.
- Lämna tillbaka hyrda stödrätter.

I dessa fall kan det vara aktuellt att föra över stödrätter

Här är exempel på när det är viktigt att tänka på om stödrätterna ska föras över eller inte:

- köp av företag
- försäljning av företag
- arv och generationsskifte
- vid arrende av mark
- ändring av företagsform
- sammanslagning av flera företag till ett nytt
- uppdelning av ett företag till flera nya
- byte av stödsökande inom företaget.

När du tar över mark från en annan lantbrukare kan du behöva skaffa fler stödrätter för att kunna få gårdsstöd för marken.

Överföring av stödrätter måste anmälas

Den som säljer eller hyr ut stödrätter till en annan lantbrukare måste anmäla överföringen till Jordbruksverket. Det gör du genom att använda e-tjänsten för överföring av stödrätter på Mina sidor. Där gör du överföringen direkt.

E-tjänsten är öppen 3 februari–15 juni 2020.

Om du tar hjälp av en konsult behöver du ge konsulten fullmakt att föra över stödrätter på webben. Du kan dela ut fullmakter på Mina sidor eller på blankett.

Tänk på

Det går inte att föra över stödrätter i e-tjänsten till en lantbrukare som saknar kundnummer. Du får ditt kundnummer hos länsstyrelsen.

Viktiga datum för överföring av stödrätter

Det finns tre olika datum när överföringen senast ska vara gjord för att övertagaren ska kunna få gårdsstöd för stödrätterna för 2020.

8 april

Om du har stödrätter för färre än 4 hektar måste du senast den 8 april ta emot stödrätter för minst 4 hektar för att få gårdsstöd 2020 utan avdrag.

4 maj

Om du har stödrätter för färre än 4 hektar måste du senast den 4 maj ta emot stödrätter för att få gårdsstöd för 2020. För varje arbetsdag efter den 8 april som överföringen av stödrätterna är försenad, minskar gårdsstödet med 1 procent. Kommer anmälan om överföring av stödrätter in efter den 4 maj får du inget gårdsstöd alls för 2020. Din ansökan om gårdsstöd räknas inte som inkommen förrän du har stödrätter för minst 4 hektar.

15 juni

Om du har stödrätter för minst 4 hektar den 8 april kan du ta emot stödrätter från någon annan till och med den 15 juni.

Överföring i samband med övertagande av företag

Om du för över stödrätter till tar över hela eller delar av ditt jordbruksföretag ska du, förutom att föra över stödrätter, även i vissa fall skicka in en blankett om övertagande av SAM-ansökan och åtagande till länsstyrelsen.

Övertagande av del av företaget

Om du för över stödrätter till tar över en del av ditt jordbruksföretag ska överföringen av stödrätter göras via Mina sidor senast den 15 juni. Ni ska även flytta jordbruksmarken som ni överlåter i SAM Internet senast den 15 juni. Övertagaren måste dessutom ha minst 4 hektar jordbruksmark och stödrätter för minst 4 hektar samt ha lämnat in sin SAM-ansökan senast den 8 april 2020..

Övertagande av hela företaget

Om du för över stödrätter till samtidigt tar över hela ditt jordbruksföretag gäller särskilda villkor för att övertagaren ska få gårdsstöd. Då ska anmälan om överföring av stödrätter samt en blankett om övertagande av SAM-ansökan ha kommit in till Jordbruksverket respektive länsstyrelsen innan länsstyrelsen har fattat beslut om utbetalning av något av de stöd som ingår i SAM-ansökan.

Stödrätter ur den nationella reserven

Det finns en nationell reserv för stödrätter. Vissa lantbrukare som inte har stödrätter för all sin mark kan söka stödrätter ur den. 2020 kan du som tillhör någon av följande grupper söka stödrätter ur den nationella reserven:

- Unga jordbrukare: Du uppfyller villkoren för stödet till unga jordbrukare under det år du söker.
- Nystartad jordbrukare: Du har startat ett nytt jordbruk 2018 eller senare.
-
- Ny betesmark: Du har betesmark som har blivit godkänd för gårdsstöd under 2014 eller senare och som det inte har blivit tilldelat stödrätter för tidigare.
- Särskilda omständigheter: Du har inte kunnat bruka eller sköta din mark på grund av offentliga infrastrukturarbeten som till exempel ett vägbygge eller att det har dragits kraftledningar genom markerna.

Värdet på stödrätter från den nationella reserven år 2020 är cirka 130 euro per hektar.

Exempel på betesmark som kan bli godkänd för gårdsstöd

- restaurerad betesmark
- betesmark som var nerlagd och tagits tillbaka i produktion
- helt ny betesmark

- betesmark som tidigare bara varit godkänd för miljöersättningar för betesmarker med särskilda värden, men som nu också är godkänd för gårdsstöd.

Du måste ha mer godkänd mark än du har stödrätter

För att få stödrätter ur den nationella reserven måste du ha mer mark som är godkänd för gårdsstöd i din SAM-ansökan än du har stödrätter. Behovet får inte bero på att du fört över stödrätter utan mark till någon annan under året.

Du kan inte få stödrätter för mindre än 0,1 hektar per block.

När en juridisk person söker stödrätter

När en juridisk person, till exempel ett aktiebolag eller handelsbolag, söker stödrätter som ung jordbrukare måste minst en person som uppfyller villkoren för stödet till unga jordbrukare vara delägare och firmatecknare.

När en juridisk person söker stödrätter i gruppen nystartad jordbrukare måste minst en person som har startat ett nytt jordbruk 2018 eller senare vara delägare och firmatecknare.

Personerna i de två grupperna ovan, som är delägare och firmatecknare, måste också vara driftledare i den juridiska personen. Det betyder att de ska ha kontroll över den juridiska personen när det gäller ledning, ersättningar och ekonomiska risker.

Du ska skicka in ett underlag som styrker ditt ägande tillsammans med din ansökan

Den som är delägare måste styrka sitt ägande i den juridiska personen genom att skicka in ett underlag som visar vilka som äger företaget och hur ägandet är fördelat. Exempel på sådana dokument är för aktiebolag utdrag ur aktiebok eller avtal. För handels- och kommanditbolag kan underlag som visar ägandeförhållanden vara exempelvis registreringsbevis från Bolagsverket. Jordbruksverket räknar inte en ansökan om stödrätter som inkommen innan vi fått ett sådant intyg.

Gårdsstödet minskar om din ansökan kommer in för sent

Du söker stödrätter ur nationella reserven fram till och med den 4 maj, men för att få fullt gårdsstöd för de stödrätterna måste din ansökan ha kommit in senast den 8 april.

Det här gäller för dig som inte har stödrätter för 4 hektar den 8 april

För att du ska få gårdsstöd måste din ansökan om stödrätter ha kommit in till Jordbruksverket senast den 8 april.

Om din ansökan om stödrätter kommer in under perioden 9 april till 4 maj blir det avdrag på utbetalningen av ditt gårdsstöd med 1 procent per arbetsdag som din ansökan är försenad. Det beror på att din ansökan om gårdsstöd inte räknas som inkommen förrän du har stödrätter för minst 4 hektar och minst 4 hektar jordbruksmark. Om din ansökan om stödrätter kommer in efter den 8 april minskar vi också ditt gårdsstöd för de stödrätter som du får ur nationella reserven med 3 procent per arbetsdag som din ansökan om stödrätter är försenad efter den 8 april.

Kommer din ansökan om stödrätter in efter den 4 maj får du inget gårdsstöd alls för 2020.

Det här gäller för dig som redan har stödrätter för 4 hektar den 8 april

Om du redan har stödrätter för minst 4 hektar den 8 april kan du söka stödrätter ur den nationella reserven fram till och med den 4 maj. Men då minskar vi ditt gårdsstöd för de stödrätter som du får ur den nationella reserven med 3 procent per arbetsdag som din ansökan om stödrätter är försenad efter den 8 april.

Om din ansökan kommer in efter den 4 maj kan du inte få stödrätter ur den nationella reserven.

Så söker du stödrätter ur den nationella reserven

Stödrätter ur vissa grupper söker du i SAM Internet

Du söker stödrätter ur den nationella reserven för unga och nystartade jordbrukare under fliken Övriga uppgifter i SAM Internet. Stödrätter för ny betesmark söker du under Ange gröda och stöd.

Stödrätter ur gruppen särskilda omständigheter söker du på blankett

Om du ska söka stödrätter ur den nationella reserven i gruppen särskilda omständigheter ska du använda blankett.

Du måste även skicka in dokumentation som styrker att du inte har kunnat använda marken för att söka gårdsstöd.

Tänk på

Du kan endast söka och få stödrätter en gång om du söker i gruppen unga jordbrukare eller gruppen nystartad jordbrukare. Om du har sökt och fått stödrätter för en av grupperna kan du inte söka och få stödrätter ur den andra gruppen åren efter.